

KINNITATUD
sotsiaalministri 30.09.2019
käskkirjaga nr 61
MUUDETUD
sotsiaalministri 12.12.2020
käskkirjaga nr 120
MUUDETUD
sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 10.06.2021
käskkirjaga nr 70
MUUDETUD
sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 02.2022
käskkirjaga nr .....

Tööturuteenuste osutamine töövõimereformi sihtrühmale

Toetuse andmise tingimuste abikõlblikkuse periood

01.08.2015–31.12.2023

Rakendusasutus

Sotsiaalministeerium

Rakendusüksus

Riigi Tugiteenuste Keskus

Toetuse saaja

Eesti Töötukassa

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

SISUKORD

1. TAT KIRJELDUS	3
1.1. SEOS RAKENDUSKAVAGA.....	3
1.1.1. PRIORITEETNE SUUND.....	3
1.1.2. PRIORITEETSE SUUNA ALAEESMÄRK.....	3
1.1.3. MEETME NIMETUS.....	3
1.1.4. MEETME EESMÄRK.....	3
1.2. TAT.....	3
1.2.1. TAT EESMÄRK.....	3
1.2.2. TAT TULEMUS.....	3
1.2.3. TAT VAJALIKKUSE PÕHJENDUS.....	3
1.2.4. EELARVE.....	4
1.2.5. MÕISTED.....	4
2. TEGEVUSE KIRJELDUS TULEMUSTE SAAVUTAMISEKS	5
2.1. TÖÖTURUTEENUSED VÄHENENUD TÖÖVÕIMEGA ISIKUTELE.....	5
2.2. TÖÖANDJA TOETAMINE.....	13
3. NÄITAJAD	14
4. TAT MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE	15
5. SEOS PRIORITEETSE SUUNA TEISTE MEETMETE, TAT-DE JA AVATUD TAOTLUSVOORUDEGA	16
6. SEOS VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA	17
7. TAT RAKENDAMINE	18
7.1. TOETUSE SAAJA KOHUSTUSED.....	18
7.2. ABIKÕBLIKUD JA MITTEABIKÕBLIKUD KULUD.....	18
7.3. RIIGIABI JA VÄHESE TÄHTSUSEGA ABI.....	21
7.4. TOETUSE MAKSMINE.....	22
7.5. TAT MUUTMINE.....	24
7.6. TOETUSE KASUTAMISEGA SEOTUD TEABE JA SEIREARUANNETE ESITAMINE.....	25
7.7. FINANTSKORREKTSIOONID.....	25
8. RISKIDE HINDAMINE	25

Toetuse andmise tingimuste (edaspidi TAT) kirjeldus on koostatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 16 lõike 1 alusel.

1. TAT kirjeldus

1.1. Seos rakenduskavaga

1.1.1. Prioriteetne suund

Tööturule juurdepääsu parandamine ja tööturult väljalangemise ennetamine.

1.1.2. Prioriteetse suuna alaeesmärk

Vähenenud töövõimega inimeste osalemine tööturul ja tööhõives on suurenenud ja tööealise elanikkonna töövõime vähenemine on pidurdunud.

TAT panustab otseselt rakenduskava tulemusnäitajatesse:

- 1) töötavad inimesed, kelle töövõimet hinnati osaliseks ning kes on säilitanud oma töökoha 12 kuu möödumisel peale hindamist;
- 2) mittetöötavad inimesed, kelle töövõimet hinnati osaliseks ning kes on liikunud hõivesse 12 kuu möödumisel peale hindamist.

1.1.3. Meetme nimetus

Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine.

1.1.4. Meetme eesmärk

Tööealiste töövõime säilitamine ja parandamine, sh töödandja toetamine töötingimuste edendamisel, vähenenud töövõimega inimeste tööturul osalemise suurendamine ja varase pensionile jäämise ärahoidmine. Töövõime toetamise skeemi jätkusuutlikkuse tagamine.

1.2. TAT

1.2.1. TAT eesmärk

TAT tegevuste eesmärk on vähenenud töövõimega inimeste tööturule aitamine ja seal püsimise toetamine, inimeste olemasoleva töövõime säilitamine ja parandamine, vähenenud töövõimega inimeste töötuks jäämise ennetamine aktiivsete tööturumeetmete abil.

1.2.2. TAT tulemus

TAT tulemusena on aktiivsete tööturumeetmete abil vähenenud töövõimega inimesi tööturule aidatud ja toetatud nende tööturul püsimist ning säilitatud ja parandatud nende töövõimet.

1.2.3. TAT vajalikkuse põhjendus

2016. aastast rakendatava töövõimereformi eesmärk on suurendada pikaajalise tervisekahjustusega ja puudega inimeste osalemist tööturul, pakkudes senisest rohkem tuge töötamiseks ja igapäevaelus toimetulekuks. Uue töövõime toetamise süsteemi loomise ajendiks oli ühelt poolt tööealiste pikaajalise

tervisekahjustusega ja puudega inimeste madal tööhõivemäär ja kõrge mitteaktiivsuse määr (2013. a oli sihtrühma tööhõivemäär Statistikaameti tööjõu-uuringu andmetel 43%, mitteaktiivseid oli 49%, tööd otsis 8%, sh neist vaid 2% otsis tööd aktiivselt töötukassa abil). Teisalt kasvas püsiva töövõime kaotusega ja sellega seoses töövõimetuspensioni saavate 16–62-aastaste arv, ulatudes töövõimereformi rakendamise eel enam kui 98 000 inimeseni (üle 11% samaealisest elanikkonnast). Kuigi püsiv töövõime kaotus määrati ka enne 2016. aasta töövõimereformi tähtajaliselt, jäi süsteemist väljumine tagasihoidlikuks. Püsiva töövõimetuse korral makstavate hüvitiste adekvaatse taseme ja jätkusuutliku rahastamise tagamiseks oli vältimatult vajalik süsteemi reformida.

Töövõimereformiga muudeti töövõime hindamise põhimõtteid ja vähenenud töövõime korral makstava rahalise toetuse tingimusi. Töövõime hindamise meetodika alusel hinnatakse kehtivas süsteemis tööealistel pikaajalise tervisekahjustusega ja puudega inimestel püsiva töövõime kaotuse asemel säilinud töövõimet (töövõime võib olla täielik, osaline või puuduv). Töövõimetuspensioni asemel makstakse töövõimetoetust, mille saamise õigus on osalise töövõimega inimestel seotud aktiivsuseõuete (õppimine, töötamine, töö otsimine jms) täitmisega. Sihtrühma tööturule aitamiseks on laiendatud nii tööturumeetmete kui ka sotsiaalteenuste valikut ja kättesaadavust, mille tulemusel on kasvanud vähenenud töövõimega inimeste aktiivsus tööturul.

2018. aastaks on vähenenud töövõimega inimeste tööhõivemäär kasvanud 51%ni ja töötus 12,5%ni. 2019. aasta esimesel poolaastal (kuus keskmiselt) oli töötuna arvel 11 460 vähenenud töövõimega töötut. Töötukassa prognoosi järgi suureneb vähenenud töövõimega registreeritud töötute arv mõnevõrra kuni 2021. aastani, mil lõpeb töövõimereformi üleminekuperiood. 2021. aastal on kuus keskmiselt arvel ligi 13 500 vähenenud töövõimega registreeritud töötut. Alates 2022. aastast hakkab vähenenud töövõimega registreeritud töötute arv küll mõnevõrra vähenema (2022. aastal 13 400, 2023. aastal 13 100), kuid on jätkuvalt suur. Seega on sihtrühmale tööturuteenuste osutamise jätkamine vajalik, et toetada sihtrühma töölerakendamist.

Käesoleva TAT alusel osutatakse vähenenud töövõimega inimeste töölerakendamiseks ja töötamise toetamiseks nii **kõiki olemasolevaid** kui ka **uusi tööturuteenuseid**. Vähenenud töövõimega inimesed, kes on seoses töövõimereformiga töötukassa uus kliendirühm, saavad vastavalt vajadusele kasutada kõiki tööturuteenuseid, mida töötukassa osutab registreeritud töötutele, tööotsijatele ja töötajatele. Teiste sihtrühmadega võrreldes osutatakse vähenenud töövõimega inimestele **soodsamatel tingimustel** palgatoetuse teenust, varasemast soodsamaks on muudetud ka tööruumide ja -vahendite kohandamise ning tugiisikuga töötamise teenuse tingimusi. Uute teenustena katsetatakse TAT raames mobiilset nõustamist koolist tööle liikumise toetamiseks, kogemusnõustamist, tööalast rehabilitatsiooni, kaitstud töö teenust, töölesõidu toetust ja saatja sõidukulu hüvitamist. Lisaks pakutakse tööandjatele nõustamist vähenenud töövõimega inimeste värbamiseks ja töötamise toetamiseks ettevõttes.

1.2.4. Eelarve

		Summa	Osakaal
1	ESFi toetus	96 951 513	85%
2	Riiklik kaasfinantseering	0	0
3	Omafinantseering	17 109 091	15%
4	TAT eelarve kokku	114 060 604	100%

1.2.5. Mõisted

Vähenenud töövõimega isik on isik,

- kellel on tuvastatud osaline töövõime või töövõime puudumine töövõimetoetuse seaduse alusel või
- kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel, sealhulgas isik, kelle riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp on loetud vastavaks püsivale töövõimetuks, või
- kellel on määratud puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel.

Tööotsija on isik, kes on Eesti Töötukassas (edaspidi *töötukassa*) tööotsijana arvele võetud.

Koondamisteatega tööotsija on isik, kes on saanud teate töö- või teenistussuhte lõpetamise kohta koondamise tõttu ning on töötukassas tööotsijana arvele võetud.

Õppiv tööotsija on isik, kes õpib õppeasutuses statsionaarses õppes või täiskoormusega õppes (kaasa arvatud akadeemilisel puhkusel viibiv isik) ning on töötukassas tööotsijana arvele võetud.

Töötü on isik, kes on töötukassas töötuna arvele võetud.

[Kehtib alates 01.09.2020.]

Õppiv töötü on isik, kes õpib täiskoormusega või kutseõppes statsionaarses õppes (kaasa arvatud akadeemilisel puhkusel viibiv isik) ning on töötukassas töötuna arvele võetud.

[Kehtib alates 01.09.2020.]

Töötaja on isik, kes on hõivatud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse (edaspidi TTTS) § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud tegevusega.

Töötamine on TTTS § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud tegevusega hõivatud olemine.

Tööleasumine on TTTS § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud tegevusega alustamine.

2. Tegevuse kirjeldus tulemuste saavutamiseks

2.1. Tööturuteenused vähenenud töövõimega isikutele

Vähenenud töövõimega isikutele osutatakse järgmisi tööturuteenuseid:

2.1.1. Koolist tööle liikumise toetamine

2.1.1.1. Mobiilne nõustamine koolist tööle liikumise toetamiseks

Mobiilne nõustamine (MOBI) on suunatud vähenenud töövõimega õppijatele kutse- või kõrgkoolis eesmärgiga toetada nende sujuvat liikumist koolist tööle.

MOBI sisuks on õppijate tööotsingualane teavitamine ja nõustamine, neile tööturu olukorra, kohalike tööandjate võimaluste ja töötukassa töölesaamist toetavate teenuste tutvustamine. MOBI sessiooni sisu ja ülesehitus sõltub osalejate vajadustest. Lisaks korraldatakse MOBI raames vajaduse korral individuaalset või grupinõustamist (näiteks karjäärinõustamine). Vastavalt vajadusele kaasatakse õppijatega kohtumistesse teisi spetsialiste, kohaliku omavalitsuse esindajaid, tööandjaid jt.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes õpivad kutse- või kõrgkoolis

2.1.2. Tööalaste teadmiste ja oskuste arendamine

2.1.2.1. Tööturukoolitus

Tööturukoolitus on tööalaste teadmiste ja oskuste andmine või täiendamine, et soodustada tööleasumist.

Töötukassa tellib vajaliku koolituse või võimaldab koolitust koolituskaardi alusel. Koolituskaardi alusel valib isik talle individuaalses töötusmiskavas kokku lepitud koolitusvajadusele vastava tööturukoolituse töötukassa kvalifitseeritud koolitajate nimekirja kantud koolitajate pakutavate koolituste seast.

Koolituskaardi alusel võimaldatakse eesti keele koolitust, mis valmistab ette eesti keele tasemeeksamikiks või A1-taseme saavutamiseks.

2.1.2.2. Kvalifikatsiooni saamise toetamine

Kvalifikatsiooni saamise toetamine on kvalifikatsiooni tõendava dokumendi, sealhulgas kutse- või pädevustunnistuse ja mootorsõiduki juhtimise õigust tõendava dokumendi saamisega seotud kulu ja riigilõivu kulu tasumine isiku eest.

Sihtrühm (tegevused 2.1.2.1–2.1.2.2): vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud) või koondamisteatega töötajad

2.1.2.3. Tööpraktika

Tööpraktika on tööleasumiseks vajalike teadmiste ja oskuste ning töökogemuse andmine tööandja juures.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (v.a õppivad töötud) või koondamisteatega töötajad

Isikule, kes on töötuna arveloleku ajal suunatud punktis 2.1.2.1 või 2.1.2.2 nimetatud tööturuteenust saama, jätkatakse tööturuteenuse osutamist ka pärast töötuna arveloleku lõpetamist, kui töötuna arvelolek on lõpetatud TTTS § 6 lõike 5 punktides 2–7 sätestatud asjaoludel või § 7 lõike 1 punkti 7 alusel.

Isikule, kes on töötuna arveloleku ajal suunatud punktis 2.1.2.3 nimetatud tööturuteenust saama, jätkatakse tööturuteenuse osutamist ka pärast töötuna arveloleku lõpetamist, kui töötuna arvelolek on lõpetatud TTTS § 6 lõike 5 punktis 2 sätestatud asjaolul.

Koondamisteatega töötajale, kes on töö- või teenistussuhte ajal suunatud punktides 2.1.2.1–2.1.2.3 nimetatud tööturuteenust saama, osutatakse seda tööturuteenust ka pärast töö- või teenistussuhte lõppemist.

2.1.3. Ettevõtluse toetamine

2.1.3.1. Ettevõtluse alustamise toetus

Ettevõtluse alustamise toetus on rahaline toetus oma ettevõtte loomiseks.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud) või koondamisteatega tööotsijad

Koondamisteatega tööotsijale, kes on töö- või teenistussuhte ajal esitanud avalduse ettevõtluse alustamise toetuse saamiseks, võib taotletud toetust anda ka pärast töö- või teenistussuhte lõppemist.

2.1.3.2. Ettevõtluse toetamise teenus

Ettevõtluse toetamise teenus on ettevõtte tegevusvaldkonnaga seotud koolituse ja individuaalse mentorluse kulu hüvitamine ning isiku nõustamine mentorklubis eesmärgiga toetada tema äriplaani elluviimist ja jätkusuutlikkust.

Teenust osutatakse isikule kahe aasta jooksul ettevõtluse alustamise toetuse saamisest. Töötukassa toetuseta ettevõtlusega alustanud vähenenud töövõimega isikule osutatakse teenust kahe aasta jooksul ettevõtlusega alustamisest, juhul kui isik on ettevõtlusega alustamisele eelnenud kuuekuulise ajavahemiku sees olnud töötuna arvel ja töötuna arvelolek on lõpetatud. Ettevõtlusega alustamiseks loetakse äriühingu või füüsilisest isikust ettevõtjana registreerimist äriregistris.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on saanud TAT alusel ettevõtluse alustamise toetust või on alustanud ettevõtlusega töötukassa toetuseta

2.1.4. Töövõime ja töötamise toetamine

2.1.4.1. Tööalane rehabilitatsioon

Tööalane rehabilitatsioon on vähenenud töövõimega isiku tööeluks ettevalmistamine, tema tööle asumise või töötamise toetamine.

Tööalase rehabilitatsiooni teenust osutatakse vastavalt vähenenud töövõimega isiku individuaalsetele vajadustele eelkõige, kui:

- 1) tal on tegutsemisel puude või terviseseisundi tõttu mitmeid takistusi (näiteks liikumisel, suhtlemisel, nägemisel) ning ta vajab korraka mitme spetsialisti ehk rehabilitatsioonimeeskonna abi;
- 2) tema töölesaamise või töötamise takistusi ei ole võimalik ületada teiste, üksikute tööturu-, sotsiaal- või tervishoiuteenuste osutamisega.

Tööalane rehabilitatsioon hõlmab eelkõige:

- 1) puude või tervisehäirega toimetulekuks vajalike oskuste ja töövõime arendamist (näiteks liikumine, suhtlemine, igapäevaelu korraldamine ja toimingud, sümptomite kontroll, abivahendite kasutamine) ning nõustamist (näiteks motivatsiooni ja enesekindluse suurendamine, puude või tervisehäirega kohanemine), et valmistada isikut ette tööotsinguteks ja tööeluks;
- 2) töölesaamist ja töötamist toetavaid tegevusi (näiteks sobiva töö väljaselgitamine, töökoha kohandamise või abivahendite vajaduse hindamine ja lahenduste pakkumine, tööeluga kohanemise toetamine, töövõtete õpetamine vastavalt puudele või tervisehäirele, tööandja, juhtide ja töökollektiivi nõustamine), et suurendada isiku töövõimet ja töötamise väljavaateid või aidata hoida töökohta.

Tööalase rehabilitatsioonina pakutakse sotsiaalhoolekande seaduse § 57 alusel kehtestatud rehabiliteerivaid tegevusi (need on füsioterapeudi, tegevusterapeudi, loovterapeudi, logopeedi, eripedagoogi, kogemusnõustaja, psühholoogi, sotsiaaltöötaja ja õe individuaal- ja grupiteenused ning arsti individuaalteenus), mis on vajalikud vähenenud töövõimega isiku tööle asumiseks või töötamise jätkamiseks.

Töölase rehabilitatsiooni kestus sõltub isiku individuaalsetest vajadustest, kuid on üldjuhul kuni üks aasta.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega (v.a puuduva töövõimega) isikud, kes

- on arvele võetud töötuna (sh õppiv töötu) või
- on arvele võetud tööotsijana ning töötavad või omandavad põhi-, üldkesk-, kutse- või kõrgharidust või
- ei ole arvele võetud töötu või tööotsijana, kuid töötavad või omandavad põhi-, üldkesk-, kutse- või kõrgharidust

Töölase rehabilitatsiooni teenust ei osutata isikule, kes on noorem kui 16-aastane, jõudnud vanaduspensioniiikka või saab ennetähtaegset vanaduspensioni või vanaduspensioni ootel oleva päästeteenistuja toetust, ega isikule, kellel on õigus saada sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust või kellele osutatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust sotsiaalhoolekande seaduse alusel.

2.1.4.2. [KEHTETU alates 01.01.2020]

2.1.4.3. Töötamiseks vajaliku abivahendi tasuta kasutada andmine

Töötamiseks vajaliku abivahendi tasuta kasutada andmine on sellise abivahendi võimaldamine, milleta isikul ei ole puudest või tervises seisundist tulenevalt võimalik tööülesandeid täita. Töötamiseks vajalikuks abivahendiks ei loeta vahendit, mis on puudest või tervises seisundist olenemata vajalik tööülesannete täitmiseks või on isikule vajalik igapäeva eluga toimetulekuks.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud), koondamisteatega tööotsijad, õppivad tööotsijad või töötajad

2.1.4.4. [KEHTETU alates 01.01.2020]

2.1.4.5. Tugiisikuga töötamine

Tugiisikuga töötamine on abi ja juhendamine töötamisel tulenevalt isiku puudest või tervises seisundist.

Tugiisikuga töötamise teenust osutatakse vähenenud töövõimega isikule, kes asub tööle või töötab.

Tugiisikuga töötamise teenust osutatakse isikule kuni 12 kuu jooksul teenuse kasutamise alustamisest arvates. Põhjendatud vajaduse korral võib isikule teenust osutada korduvalt, sealhulgas sama tööandja juures ja samal ametikohal töötamiseks.

Teenust osutatakse isiku eeldatavast töötamise ajast järgmises mahus:

- 50% ulatuses, kui isik vajab abi igal töönädalal paljudes tegevustes;
- 75% ulatuses, kui isik vajab abi igal tööpäeval enamikus tegevustes;
- 100% ulatuses, kui isik vajab abi igal tööpäeval kõigis tegevustes.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud), koondamisteatega tööotsijad, õppivad tööotsijad või töötajad

2.1.5. Töölesaamise takistuste kõrvaldamine

2.1.5.1. Nõustamisteenused

2.1.5.1.1. Tööklubi

Tööklubi on tööotsingunõustamine eesmärgiga valmistada osalejaid ette töö otsimiseks ja tööeluks, anda ülevaade tööturu olukorrast ja töövõimalustest juhendatud klubilise tegevuse vormis. Tööklubis osalemine võimaldab jagada kogemusi ning saada tuge teistelt tööotsijatelt ja juhendajalt. Tööklubi tegevusi juhendab sobiva ettevalmistusega tööklubi juhendaja.

Tööklubi tegevusteks on näiteks kohaliku tööturu olukorra ja erinevate töötamise võimaluste tutvustamine; töö otsimise kanalite tutvustamine ja juhendamine nende kasutamisel; tööle kandideerimiseks vajalike dokumentide koostamise õpetamine ning tööle kandideerimise harjutamine; nõustamine tööalaste valikute tegemisel; sotsiaalsete oskuste ja isikuomaduste arendamine (sealhulgas meeskonnatöö, stressiga toimetulek, enesekindlus); tööandjatega kohtumine ja ettevõtete külastamine.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud

2.1.5.1.2. Psühholoogiline, võla- või sõltuvusnõustamine

Psühholoogiline, võla- või sõltuvusnõustamine on nõustamine töökaotuse ja töötusega seotud psühholoogiliste, võla- või sõltuvusprobleemide lahendamiseks eesmärgiga toetada töö otsimist, tööturuteenuste kasutamist ja töölesaamist.

Töötukassa tellib isikule vajaliku nõustamise või võimaldab tal valida sobiva nõustaja töötukassa kvalifitseeritud teenuseosutaja juures.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud) või koondamisteatega tööotsijad

Isikule, kes on töötuna arveloleku ajal suunatud käesolevas punktis nimetatud tööturuteenust saama, jätkatakse tööturuteenuse osutamist ka pärast töötuna arveloleku lõpetamist, kui töötuna arvelolek on lõpetatud TTTS § 6 lõike 5 punktides 2–7 sätestatud asjaoludel või § 7 lõike 1 punkti 7 alusel.

Koondamisteatega tööotsijale, kes on töö- või teenistussuhte ajal suunatud käesolevas punktis nimetatud tööturuteenust saama, osutatakse seda tööturuteenust ka pärast töö- või teenistussuhte lõppemist.

2.1.5.1.3. Kogemusnõustamine

Kogemusnõustamine on sarnase puude või tervisehäirega isikute vahel toimuv teadmiste ja kogemuste vahetus ning nõustamine eesmärgiga toetada puude või tervisehäirega toimetulekut, suurendada motivatsiooni ja enesekindlust ning valmistada ette tööotsinguteks ja tööeluks.

Töötukassa tellib isikule vajaliku kogemusnõustamise teenuse või võimaldab tal valida sobiva kogemusnõustaja töötukassa kvalifitseeritud teenuseosutaja juures.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud), koondamisteatega tööotsijad, õppivad tööotsijad või töötajad

2.1.5.2. Individuaalsed lahendused

Individuaalsed lahendused on tööturuteenusel osalemise, tööleasumise või töötamise jätkamisega seotud täiendavate kulude, sealhulgas hoolduskulu ja isiku erivajadusest tingitud kulu hüvitamine või tasumine.

Individuaalse lahendusena võib:

- vähenenud töövõimega töötule hüvitada või tema eest tasuda tööturuteenuse kasutamisega ja tööleasumisega seotud täiendavad kulud, eelkõige hooldusteenuse kulu ja isiku erivajadusest tingitud muu kulu;
- vähenenud töövõimega töötajale hüvitada või tema eest tasuda töötamise jätkamisega seotud puudest või terviseseisundist tingitud lisakulud;
- tööandjale hüvitada vähenenud töövõimega töötaja tööalase koolitusega seotud lisakulud, mis on tingitud töötaja puudest või terviseseisundist (eelkõige viipekeeletõlgi kulu).

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud) või töötajad, kelle töölesaamine või töötamise jätkamine on raskendatud pikaajalise töötuse, erivajaduste või muude eriliste takistuste tõttu; tööandjad, kelle juures töötavad vähenenud töövõimega isikud

2.1.6. Töövalmiduse toetamine

2.1.6.1. Proovitöö

Töövahenduse teenuse osutamisel võib töötukassa leppida tööandjaga kokku tööle kandideeriva vähenenud töövõimega isiku osalemise proovitöös. Proovitöö annab isikule võimaluse pakutaval töökohal töötamist järele proovida ning tööandjal tema sobivuses veenduda. Proovitööl täidab vähenenud töövõimega isik selle ametikoha tööülesandeid, millele ta kandideerib, ning tutvub ettevõtte töötajate, töötingimuste ja -kultuuriga. Proovitöö maksimaalne kestus on üks päev.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud) või töötajad (sh õppivad ja koondamisteatega töötajad)

2.1.6.2. Tööharjutus

Tööharjutus hõlmab tööharjumuse taastamist või esmase tööharjumuse omandamist, ettevalmistust töötöösinguteks ja töölkäimiseks.

Tööharjutus koosneb üldjuhul töötöösingule keskendunud grupitööst (näiteks motiveerimine, sotsialiseerimine, töö otsimist ja töötamist toetavate sotsiaalsete oskuste õpetamine) ning praktilistest tegevustest, mis ei nõua erialaseid teadmisi ja milleks vajalikud oskused omandatakse tööharjutuse käigus. Tööharjutuse kestus on kuni kuus kuud.

2.1.6.3. Vabatahtlik töö

Vabatahtlikus töös osalemine annab uusi teadmisi, oskusi ja kogemusi, arendab sotsiaalseid suhteid ning aitab ette valmistada tööeluks. Vabatahtlik töö võib hõlmata osalemist tegevustes, mida viiakse ellu peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks (näiteks kultuuri, hariduse, sotsiaaltöö, keskkonnakaitse, ühistegevuse või muus avaliku huviga seotud valdkonnas). Vabatahtlik töö võib olla ka ettevõtete korraldatud heategevuslikes tegevustes osalemine.

2.1.6.4. [KEHTETU alates 01.01.2020]

Sihtrühm (tegevused 2.1.6.2–2.1.6.3): vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (v.a õppivad töötud)

2.1.6.5. Kaitstud töö

Kaitstud töö eesmärk on vähenenud töövõimega isiku ettevalmistamine avatud tööturule tööle saamiseks (iseseisvalt või tugiisikuga), toetamine tööle asumisel ja avatud tööturul töötamise algusperioodil.

Töötamine kaitstud tingimustes tähendab, et vähenenud töövõimega isikul võimaldatakse teha võimetekohaseid tööülesandeid talle sobivas töökeskkonnas ja jõukohases töötempo. Isikule tagatakse sealjuures vajalikus ulatuses juhendamine, nõustamine ja abi.

Töötukassa kaudu korraldatava kaitstud töö teenuse kestus on kuni kaks aastat, mis jaguneb etappideks. I etapis toimub vähenenud töövõimega isiku töösuutlikkuse hindamine, töösüste õpetamine ja harjutamine, sobivate tööde leidmine. II etapis töötab vähenenud töövõimega isik kaitstud tingimustes, kuid samal ajal nõustatakse ja toetatakse teda, et ta leiaks töö avatud tööturul. III etapis liigub vähenenud töövõimega isik kaitstud tingimustega töölt avatud tööturule, teenuseosutaja tugi väheneb järk-järgult. Vähenenud töövõimega isiku eest, kes on eelnevalt töötanud kaitstud tingimustes, makstakse tööandjale avatud tööturule tööerakendamisel palgatoetust vastavalt punktile 2.2.1.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (v.a kui töövõime puudub)

Isik, kes on suunatud kaitstud tööle ja kellel teenuse saamise ajal tuvastatakse puuduv töövõime, võib jätkuvalt saada kaitstud töö teenust.

[KEHTIB KUNI 31.12.2020]

2.1.6.5 Kaitstud töö

Kaitstud töö eesmärk on vähenenud töövõimega isiku ettevalmistamine avatud tööturule tööle saamiseks (iseseisvalt või tugiisikuga), toetamine tööle asumisel ja avatud tööturul töötamise algusperioodil.

Teenuse raames hinnatakse vähenenud töövõimega isiku töösuutlikkust, õpetatakse ja harjutatakse töösüste, vajaduse korral korraldatakse töötamine kaitstud tingimustes, toetatakse sotsiaalsete probleemide lahendamisel ning aidatakse leida sobiv töö avatud tööturul.

Töötamine kaitstud töö tingimustes tähendab, et vähenenud töövõimega isikul võimaldatakse teha võimetekohaseid tööülesandeid talle sobivas töökeskkonnas ja jõukohases töötempo. Isikule tagatakse sealjuures vajalikus ulatuses juhendamine, nõustamine ja abi.

Avatud tööturule tööle asudes toetatakse isikut töökeskkonnaga kohanemisel, tööülesannete õppimisel ja probleemide lahendamisel ning nõustatakse tööandjat ja kolleege.

Kaitstud töö teenuse kestus on kuni kaks aastat.

Vähenenud töövõimega isiku eest, kes on eelnevalt töötanud kaitstud tingimustes, makstakse tööandjale avatud tööturule tööerakendamisel palgatoetust vastavalt punktile 2.2.1.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (v.a kui töövõime puudub)

Isik, kes on suunatud kaitstud tööle ja kellel teenuse saamise ajal tuvastatakse puuduv töövõime, võib jätkuvalt saada kaitstud töö teenust.

[KEHTIB ALATES 01.01.2021]

2.1.7. Rahalised toetused tööturuteenustes osalemiseks ja tööleasumiseks

2.1.7.1. Stipendium

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes

- on töötud ja osalevad tööturukoolitusel, tööpraktikal, tööharjutusel, vabatahtlikus töös või kaitstud töö;
- on õppivad töötud ja osalevad tööturukoolitusel

[KEHTIB KUNI 31.12.2022]

2.1.7.1¹. Stipendium

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud ja osalevad tööharjutuse või kaitstud töö teenusel

[KEHTIB ALATES 01.01.2023]

2.1.7.2. Sõidu- ja majutustoetus

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes

- osalevad tööalase rehabilitatsiooni teenusel;
- on töötud ja osalevad tööturukoolitusel, kvalifikatsiooni saamise toetamise, tööpraktika, tööklubi, psühholoogilise, võla- või sõltuvusnõustamise, kogemusnõustamise, proovitöö, tööharjutuse, vabatahtliku töö või kaitstud töö teenusel;
- on õppivad töötud ja osalevad tööturukoolituse, kvalifikatsiooni saamise toetamise, tööklubi, psühholoogilise, võla- või sõltuvusnõustamise, kogemusnõustamise või proovitöö teenusel

[KEHTIB KUNI 31.12.2022]

2.1.7.2¹. Sõidu- ja majutustoetus

Sihtrühm: vähenenud töövõimega isikud, kes

- on töötud ja osalevad tööklubi, psühholoogilise, võla- või sõltuvusnõustamise, kogemusnõustamise, tööharjutuse või kaitstud töö teenusel;
- on õppivad töötud ja osalevad tööklubi, psühholoogilise, võla- või sõltuvusnõustamise või kogemusnõustamise teenusel

[KEHTIB ALATES 01.01.2023]

2.1.7.3. Töölesõidu toetus

Töölesõidu toetuse eesmärk on osaliselt hüvitada töölesõiduga seotud lisakulud, mis on vähenenud töövõimega isikul tingitud sellest, et ta ei saa puude või terviseseisundi tõttu kasutada tööl käimiseks ühistransporti (v.a taksot). Töölesõiduga seotud lisakulud hüvitatakse, kui see on vajalik vähenenud töövõimega isiku tööle asumiseks või töötamise jätkamiseks.

Sihtrühm: vähenenud töövõimega töötajad, kes ei saa puude või terviseseisundi tõttu kasutada tööl käimiseks ühistransporti (v.a taksot)

2.1.7.4. [KEHTETU alates 01.01.2020]

2.1.8. Tegevuse 2.1 üldajaraam

- 1) tööturuteenuste osutamine 01.01.2016–31.12.2022, punktides 2.1.3, 2.1.4.3, 2.1.4.5, 2.1.5, 2.1.6.2, 2.1.6.5 ja 2.1.7.3 sätestatud tööturuteenuste osutamine kuni 31.12.2023;
- 2) ettevalmistavad tegevused, sh tööturuteenuste hangete ettevalmistamine ja tegemine 01.08.2015–31.12.2023.

2.2. Tööandja toetamine

Tööandjale, kes võtab või on tööle võtnud vähenenud töövõimega isiku, osutatakse järgmisi vähenenud töövõimega isiku töötamist toetavaid tööturuteenuseid:

2.2.1. Palgatoetus

Palgatoetus on tööandjale vähenenud töövõimega isiku töölerakendamiseks makstav toetus.

Lisaks TTTS § 18 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatule makstakse tööandjale palgatoetust sellise vähenenud töövõimega töötaja töölerakendamisel, kes on olnud töötuna arvel järjest vähemalt kuus kuud.

Lisaks makstakse palgatoetust tööandjale, kes avatud tööturu tingimustes rakendab tööle vähenenud töövõimega isiku, kes on eelnevalt töötanud käesoleva TAT punktis 2.1.6.5 nimetatud või sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 21.07.2015 käskkirjaga nr 115 „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“ kinnitatud toetuse andmise tingimuste punktis 2.1.1 sätestatud kaitstud tingimustes. Palgatoetust ei maksta kaitstud töö tingimustes töötamisel.

Sihtrühm: tööandjad, kes võtavad tähtajatu või vähemalt kuuekuulise tähtajalise töölepingu alusel tööle vähenenud töövõimega isiku, kes on:

- töötaja ja kes on vahetult enne tööleasumist töötuna arvel olnud järjest vähemalt kuus kuud või
- vahetult enne avatud tööturule tööleasumist töötanud käesoleva TAT punktis 2.1.6.5 nimetatud või sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 21.07.2015 käskkirjaga nr 115 „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“ kinnitatud toetuse andmise tingimuste punktis 2.1.1 sätestatud kaitstud tingimustes või
- nimetatud TTTS § 18 lõike 2 punktides 3–4

2.2.2. Tööruumide ja -vahendite kohandamine

Tööruumide ja -vahendite kohandamine seisneb tööandja ehitise, ruumi, töökoha või töövahendi vähenenud töövõimega isikule ligipääsetavaks ja kasutatavaks muutmises. Töökohaks võib olla ka isiku eluruum, kui see on kokku lepitud tema töötegemise kohana ning kohandus on vajalik töö tegemiseks.

Tööruumide ja -vahendite kohandamise teenust osutatakse, kui vähenenud töövõimega isik asub tööle või töötab tähtajatult või tähtajaliselt, kestusega vähemalt kaks aastat.

Põhjendatud vajaduse korral võib ühele vähenenud töövõimega isikule teenust osutada korduvalt, kohaldamata TTTS § 20 lõikes 6 sätestatud kolmeaastast piirangut.

Sihtrühm:

- tööandjad, kes võtavad või on tööle võtnud vähenenud töövõimega isiku;
- vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud), koondamisteatega töötajad, õppivad töötajad, töötajad

2.2.3. [KEHTETU alates 01.01.2020]

2.2.4. Tööandja teavitamine ja nõustamine

Tööandjatele teavitussürituste ja nõustamise korraldamine vähenenud töövõimega isikute töötamise toetamise võimalustest. Tööandja nõustamine vähenenud töövõimega isikute tööülesannete kohandamisel ja ümberkujundamisel vastavalt töötaja töövõimele.

Sihtrühm: tööandjad

2.2.5. Tegevuse 2.2 üldajaraam

- 1) tööturuteenuste osutamine 01.01.2016–31.12.2023;
- 2) ettevalmistavad tegevused, sh tööturuteenuste hangete ettevalmistamine ja tegemine 01.08.2015–31.12.2023.

3. Näitajad

Näitaja	Näitaja nimetus (viide TAT punktile, missugusest tegevusest kujuneb)	Baas-tase	Siht-tase (2018)	Täitmine (2020)	Sihttase (2023)	Selgitus
Rakenduskava väljundnäitajad (TAT tulemusnäitaja)	Vähenenud töövõimega inimesed, kes on saanud töövõimereformi vahendusel teenuseid	0	20 770	32 231	42 372	Tegevuste 2.1 ja 2.2 tulemusnäit ajas
TAT-spetsiifilised väljundi- ja tulemusnäitajad	Tegevused 2.1 ja 2.2. Tööturuteenused vähenenud töövõimega inimestele ning tööandjate toetamine					
Väljundinäitaja	Vähenenud töövõimega inimesed, kes on saanud töövõimereformi vahendusel teenuseid	0	20 770	32 231	42 372	Panustab otseselt rakenduska va väljundinäit ajas
Tulemusnäitaja	Töötavad inimesed, kelle töövõimet hinnati osaliseks ning kes on säilitanud oma töökoha 12 kuu möödumisel peale hindamist ¹	0	1458	2 615*	5 773	Panustab otseselt rakenduska va tulemusnäit ajas
Tulemusnäitaja	Mittetöötavad inimesed, kelle töövõimet hinnati osaliseks ning kes on liikunud hõivesse 12 kuu	0	4 927	7 311*	13 291	Panustab otseselt rakenduska va

¹ Kuna võrreldavad andmed puuduvad (sarnaseid teenuseid ei ole sihtrühmadele osutatud), selgitatakse baas- ja sihttase välja 30.11.2016. Sarnaselt on tulemusnäitajad kajastatud rakenduskavas ning tähtaja osas on kokkulepe saavutatud Euroopa Komisjoniga.

	möödumisel peale hindamist ²					tulemusnäit ajasse
--	---	--	--	--	--	--------------------

*Tulemusnäitaja on 2016-2019 teenustel osalenute kohta

4. TAT mõju läbivatele teemadele

TAT mõjutab (märkida ristiga, nii „jah“ kui „ei“ vastuse korral tuleb selgituses vastust argumenteeritult põhjendada):

Regionaalareng jah ei

Selgitus: TAT tegevused toetavad kõigi Eesti piirkondade ühtlasemat arengut. Töövõimetuspensionäride arv maakondades on erinev. Nendes piirkondades, kus töövõimetuspensionäride arv on suurem, on ka mitteaktiivsete inimeste arv suurem ja seega ka tööeas ülalpeetavate hulk suurem³. TAT tegevused aitavad tööle rakendada vähenenud töövõimega isikutel, kellel seni on tööturul osalemine olnud raskendatud, vähendades seeläbi mitteaktiivsust ja aidates kaasa maakondade majandusliku ja sotsiaalse toimetulekuvõime paranemisele.

Keskkonnahoid ja kliima jah ei

Selgitus: TAT tegevused ei mõjuta keskkonnahoidu ja kliimat ega oma keskkonnahoiule toetavat mõju, samuti ei ole ette nähtud tegevustega keskkonnaseisundi muutust, s.o paranemist või halvenemist.

Infoühiskond jah ei

Selgitus: TAT alusel osutatavad teenused mõjutavad kaudselt infoühiskonda. TAT alusel osutatakse tööturukoolituse teenust, mille raames ei ole välistatud vähenenud töövõimega isikute IKT oskusi arendavad koolitused. Samuti arendatakse töötukassa infotehnoloogilisi lahendusi.

Riigivalitsemine jah ei

Selgitus: TAT toetavad tõhusa ja tervikliku riigivalitsemise edendamise eesmärki. Praegune töövõimetuspensionite maksmise süsteemi ülesehitus on ebaefektiivne. Töövõimetutele inimestele rakendatakse üksnes passiivseid meetmeid, makstakse hüvitisi ja võimaldatakse soodustusi. Uues töövõime toetamise süsteemis suunatakse tähelepanu sellele, mida vähenenud töövõimega isikud on suutelised tegema ning aidatakse neil leida sobivat tööd. Seeläbi suureneb tööjõus osalemise määr ja suureneb riigi maksutulu. Töövõime arendamisega seonduvad teenused koonduvad osaliselt töötukassa pädevusse, mis omakorda võimaldab terviklikku lähenemist – nii töövõime hindamine, sobiva töö leidmise toetamine teenuste osutamisega kui ka toetuse maksmine toimub ühes asutuses.

Võrdsed võimalused⁴

Sooline võrdsus (kas TAT lõpptulemus mõjutab meeste ja naiste olukorda ühiskonnas)⁵ jah ei
Selgitus (täidetakse eitava vastuse korral):

² Kuna võrreldavad andmed puuduvad (sarnaseid teenuseid ei ole sihtrühmadele osutatud), selgitatakse baas- ja sihttase välja 30.11.2016. Sarnaselt on tulemusnäitajad kajastatud rakenduskavas ning tähtaja osas on kokkulepe saavutatud Euroopa Komisjoniga.

³ Statistikaameti andmebaas

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 7. Meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine ja mittediskrimineerimine.

⁵ Soolise võrdsuse tagamine tähendab naiste ja meeste võrdsed õigusi, kohustusi, võimalusi ja vastutust kõikides eluvaldkondades. Kõik poliitikavaldkonnad, mis lõpptulemusena mõjutavad inimeste olukorda ühiskonnas, mõjutavad ka naisi ja mehi.

Alljärgnev osa täidetakse „jah“ vastuse korral

TAT sisaldab tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse jah ei

TAT panustab soolise võrdõiguslikkuse edendamisse sooküsimuste lõimimisega⁶ TAT-de ettevalmistamisse, rakendamisse ja seiresse jah ei

Selgitus, kuidas on TAT-s rakendatud sooküsimuste lõimimist: TAT raames pakutavad teenused on soostereotüüpidest vabad. Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel võetakse arvesse meeste ja naiste erinevat olukorda, vajadusi ja huve.

Võrdne kohtlemine jah ei

Kirjeldada, kuidas on TAT ettevalmistamise ja rakendamise ajal tagatud:

- a) erinevas vanuses inimeste võrdne kohtlemine

TAT alusel osutatakse tööturuteenuseid erinevas vanuses inimestele. Üldjuhul on teenused tööealistele (16–vanaduspensioniga), kuid töötavatele inimestele mõeldud teenuseid osutatakse vanusest sõltumata.

- b) puudega inimeste võrdne kohtlemine, sh kirjeldada, kas ja milliseid tegevusi võetakse TAT-s ette puudega inimestele juurdepääsu tagamiseks

Käesoleva TAT kõik tegevused on suunatud puudega inimeste toetamiseks. Neile osutatakse TAT alusel tööturuteenuseid, mis toetavad nende töövõimet ja aktiivset ühiskonnas osalemist. Olemasolevatele tööturuteenustele on lisaks välja töötatud uued tööturuteenused, nagu tööalane rehabilitatsioon, kaitstud töö, töölesõidu toetus ja saatja sõidukulu hüvitamine ning kogemusnõustamine, mis on kõik suunatud puudest ja tervisehäirest tingitud töötamise takistuste kõrvaldamisele või leevendamisele. Lisaks tagatakse puudega inimestele vajaduse korral töötamiseks vajalik abivahend, tugiisik, tööruumide ja -vahendite kohandamine, tööintervjuul abistamine.

- c) võrdne kohtlemine sõltumata inimese soost, rassist või rahvuslikust kuuluvusest, usutunnistusest või veendumusest või seksuaalsest sättumusest⁷.

Kõiki inimesi koheldakse võrdselt ega diskrimineerita sõltumata tema soost, rassist, rahvuslikust kuuluvusest, usutunnistusest või veendumusest või seksuaalsest sättumusest. TAT sihtrühmale osutatakse tööturuteenuseid nende individuaalsetest vajadustest lähtuvalt.

5. Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TAT-de ja avatud taotlusvoorudega

Käesolev TAT on otseselt seotud:

a) meetme 3.1 sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 14.11.2014 käskkirjaga nr 207 "Töövõime süsteemi toetavad tegevused" kinnitatud toetuse andmise tingimustes nimetatud tegevustega. Mõlemad TAT-d panustavad töövõimereformi elluviimisse ja edukasse rakendamisse. TAT „Töövõime süsteemi toetavad tegevused“ alusel arendatakse ja katsetatakse töövõime hindamise meetodikat ja koolitatakse spetsialiste meetodika kasutusele võtmiseks. Samuti arendatakse nimetatud TAT alusel andmevahetust erinevate organisatsioonide infosüsteemide vahel. Lisaks korraldatakse TAT alusel teavitustegevust, mis

⁶ Programmi ettevalmistamisel, rakendamisel ja seires võetakse arvesse naiste ja meeste erinevat olukorda ja vajadusi ning hinnatakse mõju naiste ja meeste sotsiaal-majanduslikule olukorrale ühiskonnas selleks, et tagada ühtmoodi kasu nii naistele kui meestele ning kaotada ebavõrdsus.

⁷ Tegevuste kirjelduses tuua välja tunnus (sugu, rass/rahvus, usuline veendumus või seksuaalne sättumus)

on oluline vähenenud töövõimega isikute, tööandjate ja ühiskonna informeerimiseks töövõimereformist ning positiivsete hoiakute kujundamiseks vähenenud töövõimega inimeste töötamise suhtes;

b) meetme 3.1 sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 03.12.2014 käskkirjaga nr 219 "Töövõimet hoidva ja säästva töökeskkonna arendamine" kinnitatud toetuse andmise tingimustes nimetatud tegevustega. Nimetatud TAT eesmärk on tööandjate ja töötajate teavitamine töövõime hoidmise ja säilitamise võimalustest ning nende toetamine töökeskkonna edendamisel teavitus-, nõustamis-, koolitus- ja kaasamistegevuste kaudu, ennetades tööl tervisekahjustuste tekkimist või süvenemist ning seeläbi töövõime vähenemist;

c) meetme 3.1 sotsiaalkaitseministri ning tervise- ja tööministri 21.07.2015 käskkirjaga nr 115 „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“ kinnitatud toetuse andmise tingimustes nimetatud tegevustega, milleks on vähenenud töövõimega inimestele vajadustele vastavate isiklike abivahendite võimaldamine ja viipekeeletõlgi teenuse arendamine ning pikaajalise kaitstud töö teenuse pakkumine. Kui vähenenud töövõimega inimestele on õigel ajal tagatud nende vajadustele vastavad isiklikud abivahendid või viipekeeletõlgi teenuse kättesaadavus, toetab see nende iseseisvat toimetulekut ja aktiivsust, sealhulgas töotsinguid ja tööleasumist. Pikaajaline kaitstud töö on võimalus tööelus osaleda neile vähenenud töövõimega inimestele, kes ei ole suutelised töötama avatud tööturu tingimustes. Nimetatud TAT täiendab ja toetab töötukassa tegevusi vähenenud töövõimega inimeste tööleaitamiseks, võimaldades seostada hoolekande- ja tööturuteenuseid vastavalt individuaalsetele vajadustele.

TAT on kaudselt seotud meetme 2.3 tervise- ja tööministri 09.01.2015 käskkirjaga nr 5 "Kainem ja tervem Eesti" kinnitatud toetuse andmise tingimustes nimetatud tegevustega. TAT tegevuste eesmärk on vähendada alkoholi liigtarvitavate inimeste osakaalu tööealise elanikkonna hulgas. TAT alusel rakendatavate tegevustega ennetatakse alkoholi liigtarvitamist, mis on üheks suureks töövõime languse põhjustajaks. TAT alusel osutatakse inimestele abi, mille tulemusel on nad võimelised tööd otsima ja tööturule suunduma.

Meetme 2.2 sotsiaalkaitseministri 27.03.2015 käskkirjaga nr 58 „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ kinnitatud toetuse andmise tingimustes nimetatud tegevused toetavad erivajadustega ja vähenenud töövõimega isikute igapäevaeluga hakkamasaamist ja osalemist tööturul. TAT alusel osutatud integreeritud tugiteenused toetavad tööturule suundumist ja seal püsimist. Nendeks tugiteenusteks on nt abivahendi- ja keskkonna kohandamise alane nõustamine ja rehabilitatsiooniprogrammid. Ilma vajalike sotsiaalteenusteta ei ole käesoleva TAT sihtrühm võimeline ühiskonnas aktiivne olema ega ka tööd otsima ja tööturule suunduma.

Samuti toetavad töövõime langusega inimeste tööhõivet meetme 3.2 tervise- ja tööministri 04.12.2014 käskkirjaga nr 222 „Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks“ kinnitatud toetuse andmise tingimustes nimetatud tegevused. Tegevustest täidavad seda eesmärki noortele, sh vähenenud töövõimega noortele suunatud tegevused. Lisaks on TAT eesmärk vanaduspensionistide töötajate töölesaamise toetamine, mh neile tööruumide ja -vahendite kohandamine ning tööks vajaliku abivahendi tasuta kasutada andmine.

Meetme 3.2 raames planeeritud avatud taotlusvoor on suunatud halva kvalifikatsiooniga isikute oskuste parandamisele, pikemat aega tööturult eemal olevate isikute kaasamisele ja multiprobleemidega isikute tööturule aitamisele. Avatud taotlusvooru projektides pakutavad tegevused on oluliseks täienduseks TAT tegevustele, et aidata tööturul nõrgemas positsioonis inimesi, kes pole veel töötukassa vaatevälja jõudnud ja kes võivad olla vähenenud töövõimega.

6. Seos valdkondlike arengukavadega

Euroopa 2020 on Euroopa Liidu strateegia, mille eesmärk on aidata ELi liikmesriikidel majanduskriisist tugevamana väljuda ja muuta EL aruka, jätkusuutliku ja kaasava majandusega liiduks, kus on kõrge tööhõive, tootlikkuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tase. Sellest tulenevalt on üheks viiest seatud eesmärgiks, et aastaks 2020 on 75% elanikkonnast vanuses 20–64 aastat tööga hõivatud.

Konkurentsivõime kavas Eesti 2020 on seatud mitmeid hõivega seotud eesmärgi, mille saavutamise käesoleva TAT tegevused panustavad. Käesoleva TAT tegevused panustavad eelkõige tööjõu osalemise määra suurendamisse (vanuserühmas 15–64) 75%-ni. Eesti 2020 konkurentsivõime kavas on eesmärgiks võetud töövõimetusüsteemi reform, mis tagaks süsteemi jätkusuutlikkuse – sealjuures säilitaks ja parandaks tööealise elanikkonna töövõimet, ennetaks töötust ja töövõime vähenemist ning toetaks inimese tööturule naasmist. Selle eesmärgi saavutamist toetab käesolev TAT otseselt, kuna kirjeldatud tegevusi kasutatakse nimetatud reformi sihtrühmale tööle aitamiseks. Samuti on konkurentsivõime kava eesmärk ennetada töötust ning lühendada töötuse kestust aktiivsete tööturumeetmete mõju suurendamise abil, mida TAT tegevused toetavad.

7. TAT rakendamine

7.1. Toetuse saaja kohustused

Toetuse saajale kohalduvad lisaks käesolevas TAT-s sätestatud struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Ühtlasi on toetuse saaja kohustatud:

7.1.1 esitama rakendusasutusele (edaspidi *RA*) TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) eelarve kulukohtade kaupa (lisa 1 vorm B) kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks;

7.1.2 esitama punktis 7.1.1 nimetatud dokumendid peale nende kinnitamist viie tööpäeva jooksul rakendusüksusele (edaspidi *RÜ*);

7.1.3 esitama *RA* nõudmisel TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa;

7.1.4 rakendama TAT-d vastavalt kinnitatud eelarvele;

7.1.5 esitama *RA*-le TAT eelarve täitmise aruande iga kuu 10. kuupäevaks eelmise kuu kohta *RA* poolt väljatöötatud vormil;

7.1.6 esitama *RÜ*-le järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi kümne tööpäeva jooksul pärast vormi B kinnitamist. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoos tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul TAT kinnitamisest;

7.1.7 esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta kohta, kui punktis 7.4 nimetatud maksetaotlus erineb rohkem kui ¼ võrra punktis 7.1.6 nimetatud prognoosist.

7.2. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

7.2.1. Kulu on abikõplik, kui see on põhjendatud, tekib vastavalt Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõplikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 2 lõigetele 3 ja 4 ning makstakse vastavalt lõikele 5 ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega.

7.2.2. Abikõplikel kuludeks loetakse käesolevas TAT-s nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad *ühendmääruses* ning käesolevas TAT-s sätestatud tingimustele.

7.2.3. TAT alusel osutatakse teenuseid ja makstakse toetusi TTTS-s ning selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud põhimõtetel, tingimustel ja korras, kui TAT-s ei ole sätestatud teisiti.

7.2.4. Muu hulgas on abikõplikud kulud:

7.2.4.1 tegevuste 2.1 ja 2.2 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule või tööandjale TTTS §-des 13, 15, 17–21, 23, 34 ja 36 nimetatud ja tingimustel tehtud kulud ning §-s 21 nimetatud teenuse osutamisega seotud kulud (eelkõige eksperdihinnangute koostamise, abivahendite transpordi, seadistuse, paigalduse, hoolduse, remondi kulud);

7.2.4.2 tegevuse 2.1.2.1 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule koolituskaardi alusel võimaldatava koolituse kulu kuni 2500 eurot (koos käibemaksuga) ühe isiku kohta kahe aasta jooksul;

7.2.4.3 tegevuse 2.1.2.2 sihtrühma kuuluva vähenenud töövõimega isiku eest makstav kvalifikatsiooni tõendava dokumendi, sealhulgas kutse- või pädevustunnistuse ja mootorsõidukijuhi juhtimise õigust tõendava dokumendi saamisega seotud kulu ja riigilõivu kulu;

7.2.4.4 tegevuse 2.1.3.1 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule makstav ettevõtluse alustamise toetus kuni 6000 eurot, välja arvatud maa ja kinnisvara ostuks. Isikule, kes esitas ettevõtluse alustamise toetuse saamiseks taotluse hiljemalt 31.12.2020, makstakse toetust kuni 31.12.2020 kehtinud ettevõtluse toetuse ülemmäära alusel;

7.2.4.5 tegevuse 2.1.3.2 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule hüvitatav koolituse ja individuaalse mentorluse kulu kokku kuni 2500 eurot (koos käibemaksuga), sealhulgas individuaalse mentorluse kulu kuni 1250 eurot (koos käibemaksuga), ning isikule osutatava mentorklubi teenuse kulu. Koolituse ja individuaalse mentorluse kulu hüvitatakse kuni 31.12.2022;

7.2.4.6 tegevuse 2.1.4.1 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule võimaldatava tööalase rehabilitatsiooni kulu kuni 1800 eurot (koos käibemaksuga) ühe isiku kohta kalendriaastas. Põhjendatud juhul, kui isikul on puudest või tervisehäirest tingitult suurem tööalase rehabilitatsiooni vajadus, võib tööalase rehabilitatsiooni kulu hüvitada suuremas ulatuses, lähtuvalt puudest või tervisehäirest tingitud rehabilitatsioonivajaduse kulu mõistlikkusest;

7.2.4.7 [KEHTETU alates 01.01.2020]

7.2.4.8 tegevuse 2.1.4.5 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule osutatava tugiisikuga töötamise teenuse eest TTTS § 23 lõike 6 kohaselt kehtestatud tunnitasu määra alusel makstav tasu. Teenuse tasu arvestatakse vähenenud töövõimega isiku iga töötatud päeva eest, korrutades tunnitasu määra kaheksaga (keskmine töötundide arv päevas täistööajaga töötamisel) ning teenuse osutamise halduslepingus kindlaks määratud vähenenud töövõimega isiku tööaja (töökoormuse) ja talle osutatava teenuse mahuga (50, 75 või 100%). Vähenenud töövõimega isiku tööaja (töökoormuse) arvutamisel lähtutakse sellest, et täistööajaga töötamise aeg on 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Teenuse tasu ei maksta rohkem kui 22 päeva eest ühes kalendrikuus;

7.2.4.9 tegevuse 2.1.5.1.1 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule osutatava tööklubi teenuse kulu;

7.2.4.10 tegevuse 2.1.5.1.2 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule osutatava psühholoogilise, sõltuvus- ja võlanõustamise teenuse osutamise kulu.

Kui isik valib talle sobiva nõustaja töötukassa kvalifitseeritud teenuseosutajate nimekirjast, tasutakse isiku eest:

- psühholoogilise nõustamise kulu kuni 50 eurot (koos käibemaksuga) ühe nõustamiskorra kohta, kuid mitte rohkem kui 500 eurot (koos käibemaksuga) ühe kalendriaasta jooksul;

- sõltuvusnõustamise kulu kuni 50 eurot (koos käibemaksuga) ühe nõustamiskorra kohta, kuid mitte rohkem kui 500 eurot (koos käibemaksuga) ühe kalendriaasta jooksul;

- võlanõustamise kulu kuni 30 eurot (koos käibemaksuga) ühe nõustamiskorra kohta, kuid mitte rohkem kui 300 eurot (koos käibemaksuga) ühe kalendriaasta jooksul.

Põhjendatud juhul, kui isikul on tema olukorrast tulenevalt suurem nõustamise vajadus, võib nõustamiskordade arvu suurendada ja tasuda nõustamise kulu eeltoodud ülemmääradest suuremas summas (jõustub 01.07.2021);

7.2.4.11 tegevuse 2.1.5.1.3 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule osutatava kogemusnõustamise teenuse kulu. Kui isik valib talle sobiva kogemusnõustaja töötukassa kvalifitseeritud teenuseosutajate nimekirjast, tasutakse kogemusnõustamise kulu isiku eest kuni 40 eurot (koos käibemaksuga) ühe nõustamiskorra kohta, kokku kuni kümne nõustamiskorra ulatuses kalendriaastas. Põhjendatud juhul, kui isikul on puudest või tervisehäirest tingitult suurem kogemusnõustamise vajadus,

võib kogemusnõustamise kulu tasuta suuremas ulatuses, lähtuvalt puudest või tervisehäirest tingitud nõustamise vajaduse kulu mõistlikkusest;

7.2.4.12 tegevuse 2.1.5.2 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule hüvitatavad või tema eest tasutavad tööturuteenuse kasutamiseks, tööleasumiseks või töötamise jätkamiseks vajalikud täiendavad kulud, sealhulgas erivajadusest tingitud kulu ja hoolduskulu;

7.2.4.13 tegevuse 2.1.5.2 sihtrühma kuuluvale tööandjale hüvitatav vähenenud töövõimega töötaja tööalase koolitusega seotud lisakulu, mis on tingitud töötaja puudest või tervises seisundist;

7.2.4.14 tegevuse 2.1.6.2 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule kuni kuuekuulise kestusega tööharjutuse teenuse osutamise kulu;

7.2.4.15 tegevuse 2.1.6.5 sihtrühma kuuluvale vähenenud töövõimega isikule kuni kaheaastase kestusega kaitstud töö teenuse osutamise kulu;

7.2.4.16 TAT punktis 2.1.7.1 nimetatud sihtrühmale tööturukoolitusel, tööpraktikal, tööharjutusel, vabatahtlikus töös või kaitstud tööl osalemise korral makstav stipendium vastavalt TTTS §-s 35 sätestatule;

7.2.4.17 TAT punktis 2.1.7.2 nimetatud sihtrühmale tööturukoolitusel, kvalifikatsiooni saamise toetamisel, tööpraktikal, tööalasel rehabilitatsioonil, tööklubis, psühholoogilisel, võla- või sõltuvusnõustamisel, kogemusnõustamisel, proovitööl, tööharjutusel, vabatahtlikus töös või kaitstud tööl osalemise korral makstav sõidu- ja majutustoetus vastavalt TTTS §-s 37 sätestatule;

7.2.4.18 TAT punktis 2.1.7.3 nimetatud vähenenud töövõimega isikule sõidukulu hüvitamiseks makstav töölesõidu toetus standardiseeritud ühikuhinna alusel määras 0,93 eurot kilomeetri kohta, kuid kõige rohkem 26 eurot ühe päeva eest ning kõige rohkem 300 eurot kuus. Sõidukulu hüvitatakse vähenenud töövõimega isiku tööle asumisest või töötamise korral vajaduse tekkimisest kuni 12 kuu eest kolme aasta jooksul, kuid mitte kauem kui 31.12.2023. Sõidukulu hüvitamiseks arvestatakse töölesõidu toetust iga töötatud päeva eest vähenenud töövõimega isiku elu- ja töökoha lühima kahekordse vahemaa alusel. Vahemaad alla 500 meetri ei arvestata. Töötukassa ei hüvita vähenenud töövõimega isiku töölesõidu kulu osas, mille isikule hüvitab kohalik omavalitsus. Töötukassa kontrollib kohalikust omavalitsusest, kas ja millises määras on isikule töölesõidu kulu hüvitatud;

7.2.4.19 [KEHTETU alates 01.01.2020]

7.2.4.20 TAT punktis 2.2.1 nimetatud vähenenud töövõimega isiku tööle võtmisel makstakse palgatoetust 12 kuu eest töötaja tööle asumisest arvates, kuid mitte kauem kui 31.12.2023. Tähtajalise, vähemalt kuuekuulise tähtajalise töölepingu korral makstakse palgatoetust töösuhte kestusest poole aja vältel, kuid mitte rohkem kui 12 kuu eest ja mitte kauem kui 31.12.2023. Palgatoetuse suuruseks on 50% töötaja palgakulust, kuid kõige rohkem 50% palgatoetuse halduslepingus sätestatud töötaja ühe kuu eeldatavast töötasust ning mitte rohkem kui töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud töötasu alammäär. Palgatoetust ei maksta pikema aja jooksul kui 24 kuud halduslepingu sõlmimisest arvates. Töötukassa nõuab palgatoetuse täies ulatuses tagasi, kui töösuhe lõpetatakse tööandja algatusel enne kahe aasta möödumist töölepingu sõlmimisest või vähemalt kuuekuulise tähtajaga töösuhe lõpetatakse tööandja algatusel enne tähtaega, välja arvatud juhul, kui töötajaga on tööleping üles öeldud töölepingu seaduse § 88 lõike 1 alusel;

7.2.4.21 tegevuse 2.2.2 sihtrühma kuuluva vähenenud töövõimega isiku tööruumide ja -vahendite kohandamisel tööandjale hüvitatav kulu 50–100% kohanduse maksumusest. Tööruumide ja -vahendite kohanduse maksumuse arvestamisel lähtutakse vähenenud töövõimest tingitud töötamise takistuse kõrvaldamise kulu mõistlikkusest. Töötukassa nõuab töökoha kohandamise kulu täies ulatuses tagasi, kui:

7.2.4.21.1 tööle asunud vähenenud töövõimega töötaja töö- või teenistussuhe lõpeb tööandja algatusel enne kahe aasta möödumist töölepingu sõlmimisest või ametikohale nimetamisest, välja arvatud juhul, kui töötaja tööleping öeldi üles töölepingu seaduse § 88 lõike 1 alusel või ametnik vabastati teenistusest avaliku teenistuse seaduse § 92 lõike 1, § 93 lõike 1 või § 94 lõike 1 alusel, või kui muu TTTS § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud töötamine lõpeb mõjuva põhjuseta enne kahe aasta möödumist nimetatud töötamise alustamisest või

7.2.4.21.2 vähenenud töövõimega töötaja tähtajatu töö- või teenistussuhe lõpeb tööandja algatusel enne kahe aasta möödumist tööruumide ja -vahendite kohandamise halduslepingu sõlmimisest, välja arvatud juhul, kui töötaja tööleping öeldi üles töölepingu seaduse § 88 lõike 1 alusel või ametnik vabastati teenistusest avaliku teenistuse seaduse § 92 lõike 1, § 93 lõike 1 või § 94 lõike 1 alusel, või kui muu TTTS § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud töötamine lõpeb mõjuva põhjuseta enne kahe aasta möödumist tööruumide ja -vahendite kohandamise halduslepingu sõlmimisest või

7.2.4.21.3 vähenenud töövõimega töötaja tähtajaline töö- või teenistussuhe lõpeb tööandja algatusel enne tähtaja saabumist, välja arvatud juhul, kui töötaja tööleping öeldi üles töölepingu seaduse § 88 lõike 1 alusel või ametnik vabastati teenistusest avaliku teenistuse seaduse § 92 lõike 1, § 93 lõike 1 või § 94 lõike 1 alusel, või kui muu TTTS § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud tähtajaline töötamine lõpeb mõjuva põhjuseta enne tähtaja saabumist. Kohandamise kulu ei nõuta tagasi, kui tähtajalise töö- või teenistussuhte või muu tähtajalise töötamise lõpetamise ajal on tööruumide ja -vahendite kohandamise halduslepingu sõlmimisest möödunud enam kui kaks aastat;

7.2.4.22 [KEHTETU alates 01.01.2020];

7.2.4.23 tegevuse 2.2.4 sihtrühma kuuluva tööandja teavitamise ja nõustamise kulud.

7.3. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

7.3.1. TAT punktis 2.1.3 nimetatud ettevõtjale alustamise toetuse ja ettevõtjale toetamise, punktis 2.1.4.5 nimetatud tugiisikuga töötamise, punktis 2.1.5.2 nimetatud tööandjale individuaalsete lahenduste, punktis 2.2.1 nimetatud palgatoetuse ning punktis 2.2.2 nimetatud tööruumide ja -vahendite kohandamise teenuse osutamine on vähese tähtsusega abi, mida antakse kooskõlas komisjoni määrusega (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), komisjoni määrusega (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17), ning komisjoni määrusega (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190, 28.06.2014, lk 45–54).

7.3.2. TAT punktis 2.1.4.5 nimetatud tugiisikuga töötamise, punktis 2.2.1 nimetatud palgatoetuse ning punktis 2.2.2 nimetatud tööruumide ja -vahendite kohandamise teenuse osutamine on riigiabi, mida antakse kooskõlas komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1-78) artiklitega 32 ja 34 juhul, kui:

- 1) punktides 7.3.4 – 7.3.8 viidatud vähese tähtsusega abi ülemmäär on täitunud ja
- 2) isik, kelle tööle asumise või töö säilimise toetamiseks abi antakse, vastab TAT punktides 2.1.4.5 ja 2.2.2 sätestatud tööturuteenuse osutamisel komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 3 sätestatule ning TAT punktis 2.2.1 sätestatud tööturuteenuse osutamisel komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 4 sätestatule.

7.3.3. Riigiabi ei anta ettevõtjale, kellele Euroopa Komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja ühisturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks, välja arvatud juhul, kui tegemist on abikavaga, millega korvatakse teatavate loodusõnnetuste tekitatud kahju.

7.3.4. Ühele ettevõtjale komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 kohaselt antud vähese tähtsusega abi kogusumma koos TAT alusel taotletava abiga peab olema kooskõlas TTTS § 24 lõikes 3 sätestatuga.

7.3.5. Ühele ettevõtjale komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 kohaselt antud vähese tähtsusega abi kogusumma koos TAT alusel taotletava abiga peab olema kooskõlas TTTS § 24 lõikes 4 sätestatuga.

7.3.6. Ühele ettevõtjale komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 kohaselt antud vähese tähtsusega abi kogusumma koos TAT alusel taotletava abiga peab olema kooskõlas TTTS § 24 lõikes 5 sätestatuga.

7.3.7. Kui taotleja on saanud vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) alusel, peab talle nimetatud määruse ja komisjoni määruse nr 1407/2013 kohaselt antud vähese tähtsusega abi kogusumma koos käesoleva TAT alusel taotletava toetusega olema kooskõlas TTTS § 24 lõikes 8 sätestatuga.

7.3.8. Kui teenust osutatakse maanteetranspordi valdkonnas tegutsevale rendi või tasu eest kaupu vedavale ettevõtjale, peab talle antud vähese tähtsusega abi kogusumma koos TAT alusel taotletava abiga olema kooskõlas TTTS § 24 lõikes 7 sätestatuga.

7.3.9. Vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised isikud, kes on omavahel seotud komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 lõike 2 kohaselt.

7.3.10. Vähese tähtsusega abi andmisel võetakse arvesse komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.

7.3.11. Vähese tähtsusega abi ei anta komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 1 punkti 1 alapunktides c–e, komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 artikli 1 punktis 1 ja komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 artikli 1 punktis 1 nimetatud valdkondadele ega tegevustele.

7.3.12. Riigiabi ei anta raskustes olevale ettevõtjale Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punkti 18 tähenduses, kui viidatud Euroopa Komisjoni määrusega ei ole sätestatud teisiti ja vastava erandi rakendamine on kooskõlas tööturuteenuse osutamise muude tingimustega.

7.3.13. Abi andja säilitab vähese tähtsusega abi ja riigiabi andmist käsitlevaid andmeid kümne aasta jooksul alates päevast, mil käesoleva TAT alusel anti viimast korda vähese tähtsusega abi või riigiabi.

7.4. Toetuse maksmine

7.4.1. Toetuse maksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 28–30 ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele.

7.4.2. Toetust makstakse ühendmääruse § 14 lõike 1 punktide 1 ja 2 alusel, arvestades ühendmääruse § 14 lõigetes 2–6 sätestatut, või ühendmääruse § 18 lõike 1 punktide 1 ja 2 või lõike 2 alusel, arvestades ühendmääruse § 18 lõigetes 2–3 ja 5–13 sätestatut.

7.4.3. Enne esimese maksetaotluse esitamist peab toetuse saaja esitama RÜ-le:

7.4.3.1 väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas TAT kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest TAT rakendaja kuludest;

7.4.3.2 koopia hankekorrast;

7.4.3.3 lühikirjelduse TAT rakendamisega seotud dokumentide algatamise, viseerimise ja kinnitamise kohta ning vajaduse korral allkirjaõigusliku isiku poolt edasivolitatud õiguste korral vastavad volituste koopiad.

7.4.4. Punktis 7.4.3 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui toetuse saaja on varasema TAT rakendamisel nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole enne uue TAT rakendamist muudetud. Toetuse saaja esitab RÜ-le sellekohase kirjaliku kinnituse.

7.4.5. Maksetaotlusi võib esitada kõige harvem üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus.

7.4.6. Toetus makstakse toetuse saajale välja struktuuritoetuse seaduse § 29 lõike 8 alusel kehtestatud korras RÜ-le esitatud maksetaotluse alusel struktuuritoetuse registri kaudu registris oleval vormil. Esimesele maksetaotlusele lisatakse kõik konkreetse taotluse aluseks olevate kuludokumentide koopiad. Kui esimene taotlus on ettemaksetaotlus, siis lisatakse esimese ettemakse kasutamise aruandega kõik konkreetse ettemakse kasutamise aruande aluseks olevate kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad.

7.4.7. Toetus makstakse välja vastavalt TAT-s nimetatud toetuse osakaalule abikõlblikest kuludest ja mitte rohkem, kui määratud toetuse summa.

7.4.8 RÜ-l on õigus maksetaotluse või ettemakse kasutamise aruande menetlemine osaliselt või täielikult peatada, kui:

7.4.8.1 maksetaotluses või ettemakse kasutamise aruandes esineb puudusi;

7.4.8.2 toetuse kasutamisega seotud kohustus on täitmata;

7.4.8.3 kulu abikõlblikkus ei ole üheselt selge;

7.4.8.4 ilmnunud asjaolude põhjal on kahtlus, et toetuse saaja ei suuda viia ettenähtud ajaks TAT-d ellu või saavutada kavandatud tulemust;

7.4.8.5 maksetaotlusega taotletavat toetuse summat on võimalik struktuuritoetuse seaduse § 48 lõike 3 kohaselt tasaarveldada struktuuritoetuse seaduse § 30 lõigete 5 ja 6 alusel väljamaksmisele mittekuuluva või finantskorrektsiooni otsuse kavandis nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetusega.

7.4.9. Kui maksetaotluse või ettemakse kasutamise aruande kontrollimisel ilmneb, et toetuse saajal on maksetaotluses nimetatud kuluga seotud kohustus või nõue täitmata või maksetaotluses esineb puudus, mida on võimalik kõrvaldada RÜ määratud tähtaja jooksul, võib RÜ määrata kohustuse ja nõude täitmiseks ning puuduse kõrvaldamiseks uue tähtaja. Kui puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse määratud tähtaja jooksul, loetakse, et maksetaotlus või ettemakse kasutamise aruanne on esitatud puudusteta ja kohustus või nõue on täidetud.

7.4.10. Korraldusasutus võib kontrollida kulude abikõlblikkust, sealjuures kulu abikõlblikuks lugemise aluseks olevat teavet, dokumente ja muid tõendeid. Korraldusasutus võib kohustada RÜ-d maksetaotluse või ettemakse kasutamise aruande menetluse osaliselt või täielikult peatama struktuuritoetuse § 30 lõikes 4 nimetatud juhtudel.

7.4.11. Korraldusasutus keelab RÜ-l toetuse väljamaksmise või ettemakse kasutamise aruandes nimetatud kulu abikõlblikuks arvamise, kui kulu ei ole abikõlblik. Korraldusasutus võib keelata toetuse maksmise struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikes 6 nimetatud juhtudel.

7.4.12. Viimane maksetaotlus esitatakse hiljemalt koos TAT lõpparuandega. Kui toetuse saajale on toetus välja makstud ettemaksena, esitatakse ettemakse kasutamise aruanne koos nõutud kulu- ja maksedokumentidega hiljemalt koos lõpparuandega. Viimane väljamakse tasutud kuludokumentide alusel tehakse pärast lõpparuande kinnitamist RA poolt.

7.4.13. Ettemaksete tegemisel ei või ettemaksetena välja maksta viimast 5 protsenti määratud toetusest.

7.5. TAT muutmine

7.5.1. Kui ilmneb vajadus TAT tegevusi, tulemusi, eelarvet, näitajaid või TAT abikõlblikkuse perioodi muuta, esitab toetuse saaja RA-le põhjendatud taotluse.

7.5.2. RA vaatab punktis 7.5.1 viidatud muudatuse taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest ja teeb otsuse TAT muutmise taotluse kohta pärast punktis 7.5.4 nimetatud RÜ poolt edastatud ettepanekut ja punktis 7.5.8 nimetatud kooskõlastamist.

7.5.3. Puuduste esinemise korral annab RA toetuse saajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

7.5.4. RA edastab muutmise taotluse pärast läbivaatamist arvamuse avaldamiseks RÜ-le. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid. RÜ esitatavate ettepanekute tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga muudatuste sisust ja ulatusest lähtuvalt.

7.5.5. RÜ võib toetuse saajale või RA-le teha ettepanekuid TAT eelarve muutmiseks, kui TAT seirearuandes esitatud andmetest või muudest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT eduka elluviimise tagamiseks.

7.5.6. TAT muutmist ei saa taotleda sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui on olemas RA ja RÜ nõusolek.

7.5.7. RA võib TAT-d muuta, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TAT rakendamisel on kalendriaasta lõpu seisuga tekkinud eelarveliste vahendite jääk, on RA-l õigus vähendada TAT kogueelarvet kalendriaasta kasutamata jäänud eelarve summa ulatuses.

7.5.8. TAT muutmine kooskõlastatakse korraldusasutusega, valdkondlikku komisjoni kuuluva rakendusametiga ning teiste rakendusametitega, kes vastutavad sama prioriteetse suuna meetme, meetme tegevuse või meetme tegevuste kogumi rakendamise eest.

7.5.9. TAT muutmiseks punkti 7.5.1 tähenduses ei loeta järgmist:

7.5.9.1 punktis 7.1.1 nimetatud järgmis(t)e eelarveaasta(te) eelarve kulukohtade kaupa (edaspidi *eelarve*) esitamine;

7.5.9.2 lisa 1 vormis B näidatud toetuse ja omafinantseeringu muutumine aastate kaupa tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ja määr ei muutu.

7.5.10. RA vaatab punktis 7.1.1 nimetatud eelarve läbi 20 tööpäeva jooksul ning puuduste mitteesinemise korral esitab punkti 7.5.8 kohaselt kooskõlastamisele. Peale kooskõlastamist esitab RA eelarve ministriile kinnitamiseks.

7.5.11. Eelarves puuduste esinemise korral annab RA toetuse saajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Eelarve menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ette nähtud tähtaja võrra.

7.5.12. Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ei eelda TAT muutmist konkreetse(te) aasta(te) eelarve muutmise tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ja osakaal ei muutu, kui:

7.5.12.1 kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15% ja

7.5.12.2 muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 10 000 eurot.

7.5.13. Peale punktis 7.5.12 nimetatud muudatuste kooskõlastust esitab toetuse saaja viie tööpäeva jooksul muudetud eelarve koos RA kooskõlastusega RÜ-le.

7.6. Toetuse kasutamise seotud teabe ja aruannete esitamine

7.6.1. Toetuse saaja esitab RÜ-le TAT vahearuaande koos lisadega e-toetuse keskkonna kaudu üldjuhul iga aasta 20. jaanuariks ja 15. juuniks. Kui keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruaande tähtaegset esitamist, loetakse aruaande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist. Kui TAT tegevuste alguse ja esimese vahearuaande esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuaanne järgmiseks tähtpäevaks. TAT tegevustes osalejate aruaanne tuleb esitada RÜ-le kvartali lõpu seisuga kvartalile järgneva teise nädala lõpuks. 30. juuni seisuga tegevustes osalejate aruaande võib edastada nelja nädala jooksul.

7.6.2. Toetuse saaja esitab RÜ-le TAT lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu kõige hiljem 17. jaanuaril 2024. Kui keskkonna töös esineb tehniline viga, mis takistab aruaande tähtaegset esitamist, loetakse aruaande esitamise tähtajaks järgmine tööpäev peale vea kõrvaldamist.

7.6.3. Kui vahearuaande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

7.6.4. RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *aruanne*) laekumisest, kas TAT aruaanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

7.6.5. Kui vahearuaandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ TAT vahearuaande.

7.6.6. Vahearuaandes puuduste esinemise korral annab RÜ toetuse saajale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab TAT vahearuaande viie tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

7.6.7. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, teavitab RÜ viie tööpäeva jooksul RA-d nõuetekohase lõpparuande esitamisest. RA-l on õigus esitada viie tööpäeva jooksul omapoolsed seisukohad RÜ-le. Kui RA hinnangul lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ lõpparuande.

7.6.8. Lõpparuandes puuduste esinemise korral annab RÜ toetuse saajale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

7.6.9. TAT aruaandes kajastatav info tuleb e-toetuse keskkonna aruaande vormilt.

7.7. Finantskorrektsioonid

7.7.1. Finantskorrektsioone teeb RÜ vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 45–47.

7.7.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 48–49.

8. Riskide hindamine

Riskid:	Tegevused riskide maandamiseks:
1. Selliste tööturuteenuste pakujate vähesus, kes suudavad vajalikus mahus ja üle Eesti tööturuteenuseid	1. Enne TAT jõustumist potentsiaalsete teenuseosutajatega koostöökohtumised, mille raames selgitatakse uute tööturuteenuste sisu

<p>osutada vähenenud töövõimega isikutele.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Selliste ekspertide vähesus, kellelt tellida töötamiseks vajaliku abivahendi vajaduse ja/või tööruumide ja -vahendite kohandamise vajaduse hinnangut, ekspertiisi. 3. Tööandjate vähene valmisolek vähenenud töövõimega isikuid tööle võtta. 4. Pikka aega tööturult eemal olnud vähenenud töövõimega isikute vähene valmisolek suunduda tööturule. 	<p>ja eesmärgi, et teenusepakkujad oleksid valmis nimetatud teenuseid osutama. Ettevalmistavat koostööd tehakse teenusepakkujatega üle Eesti ja valmistatakse teenuseturgu võimalikult laialdaselt ette.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Enne TAT jõustumist aktiivne koostöö eri valdkondade spetsialistide ja asutustega üle Eesti, et tagada nende valmisolek töötukassale eksperdihinnangut pakkuda. 3. Tööandjate teadlikkuse suurendamine ja informeerimine töötukassa pakutavatest toetavatest teenustest. Aktiivne koostöö tööandjatega uute koostöökokkulepete sõlmimiseks, teavitussõlmimise korraldamine, töömessidel info jagamine. Tööandjate teenusekonsultantide rolli suurendamine nende töös vähenenud töövõimega isikutele töökohti leida. 4. Vähenenud töövõimega isikutega tegelevad juhtumiskorraldajad, kes on hästi ette valmistatud, koolitatud, teadlikud sihtrühmast ja nende eripärast ning oskavad inimesi motiveerida tööturule suunduma, aitavad kindlaks teha vähenenud töövõimega inimese tugevad ja nõrgad küljed ning leida ja pakkuda neile sobivaid töökohti.
---	--

Lisa:

TAT finantsplaan ja eelarve kulukohtade kaupa – lisa 1 vorm B